

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 289/07-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. novembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., B., zastúpeného advokátkou Mgr. S. D., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obdo 2/2006 z 15. decembra 2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. mája 2007 doručená sťažnosť P. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. S. D., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Obdo 2/2006 z 15. decembra 2006.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa a jej prílohy vyplýva, že Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 23 Cb 72/2004 z 18. februára 2005 zamietol návrh sťažovateľa, ktorým sa ako žalobca domáhal obnovy konania o zaplatenie 52 989,50 Sk vedeného okresným súdom pod sp. zn. 28 Cb 180/98. Svoje rozhodnutie okresný súd zdôvodnil tým, že neboli splnené zákonné podmienky na obnovu konania.

Sťažovateľ v návrhu na obnovu konania argumentoval tým, že Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) ako odvolací súd sa v pôvodnom konaní vôbec nezaoberal ním predloženými písomnými dôkazmi preukazujúcimi uznanie záväzku žalovaného Dr. L. S. v sume 52 989,50 Sk voči sťažovateľovi. Napriek tomu, že sťažovateľom predložený písomný dôkaz mohol mať závažný hmotnoprávny a procesný dopad na jeho uplatňovaný nárok, krajský súd potvrdil v pôvodnom konaní zamietnutie návrhu sťažovateľa o zaplatenie 52 989,50 Sk s príslušenstvom.

Podľa názoru sťažovateľa *„Okresný súd pri zamietnutí návrhu na obnovu konania nedostatočne zistil skutkový stav. Nevenoval vôbec pozornosť skutočnosti, že došlo k porušeniu Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 66/1992 Zb. v neskoršom znení, Spravovacieho poriadku pre okresné a krajské súdy. Sťažovateľ zistil osobnou prehliadkou, že uvedené závažné písomné dôkazy sa totiž v spise 28 Cb 180/98 vôbec nenachádzali. Fakt, že z predložených písomných dôkazov neboli vyhotovené kópie a založené príslušným predpísaným spôsobom do spisu, vzbudzuje vážne podozrenie, že odvolací súd postupoval pri hodnotení dôkazov zaujato.“*

V zápise z pojednávania na odvolacom súde, ale ani v rozsudku odvolacieho súdu nie je o predmetných písomných dôkazoch zmienka a nie je na ne ani odvolávka. Predmetné dôkazy neboli súdom ani vyhodnotené, skutkovo a právne nebola zdôvodnená ich neprijateľnosť, prípadne ich bezvýznamnosť na rozhodnutie vo veci samej.

Okresný súd pri rozhodovaní o zamietnutí návrhu na obnovu konania sa uspokojil s konštatovaním, že sťažovateľom predložené predmetné písomné dôkazy súd zaslal späť sťažovateľovi, čo považoval za dostatočný dôvod na zamietnutie návrhu na obnovu konania pre jeho neprijateľnosť“.

Uznesenie okresného súdu sp. zn. 23 Cb 72/2004 z 18. februára 2005 o zamietnutí návrhu na obnovu konania potvrdil krajský súd uznesením sp. zn. 15 Cob 85/2005 z 12. augusta 2005. Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil skutočnosťou, že písomné dôkazy sa v čase rozhodovania nachádzali v spise a odvolací súd sa s nimi vypořiadal.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Obdo 2/2006 z 15. decembra 2006 dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 15 Cob 85/2005 z 12. augusta 2005 odmietol. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd si „*Osvojil názor prvostupňového súdu, totiž že samotná skutočnosť, že písomné dôkazy boli odovzdané odvolaciemu súdu zakladá dôvod na neprípustnosť návrhu na obnovu konania. Taktiež sa stotožnil s výrokom odvolacieho súdu, ktorý rozhodol, že nedošlo k procesnému pochybeniu prvostupňového súdu, ktorý nenariadil pojednávanie, pretože zamietol návrh na obnovu pre jeho neprípustnosť*“.

Sťažovateľ sa nestotožňuje s uvedenými rozhodnutiami všeobecných súdov a tvrdí, že v tejto veci došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľ žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obdo 2/2006 z 15. decembra 2006, zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obdo 2/2006 z 15. decembra 2006 a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 3 100 Sk.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný

súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05, II. ÚS 132/06).

Ústavný súd v tejto spojitosti uvádza, že podľa svojej stabilnej judikatúry (II. ÚS 54/02) je oprávnený posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávných princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, v tomto prípade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktoré upravujú prípustnosť obnovy konania, tak ako sa toho domáha sťažovateľ. Súčasne ústavný súd zdôrazňuje, že reálne garantovanie a uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v konaní o obnovu konania neznamená, aby všeobecné súdy (v danom prípade okresný súd, krajský súd a tiež najvyšší súd) preberali skutkové a právne názory účastníka konania, ktorý sa domáha jeho obnovy.

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie vyžaduje, aby postup a rozhodnutia všeobecných súdov boli preskúmateľné, aby ich rozhodnutia obsahovali dostatok relevantných dôvodov objasňujúcich výroky a súčasne aby také rozhodnutia neboli arbitrárne.

Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane opravných konaní. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04).

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa okrem iného uvádza:

„Žalobca v dovolaní poukázal na prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p., keď odvolaciemu súdu vytkol pochybenie, že v napadnutom rozhodnutí sa nezaoberal jeho dôvodom, ktorý vymedzil v odvolaní. (...)

Žalobca v odvolaní namietal nesprávnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa vo veci samej a jeho procesné pochybenie, keď rozhodol bez pojednávania. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí odôvodnil neprípustnosť obnovy konania a nezaoberal sa s námietkou žalobcu týkajúcou sa procesného pochybenia prvostupňového súdu s odkazom na ustanovenie § 212 ods. 3 O. s. p.

Je potrebné prisvedčiť žalobcovi, že odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi uvedenými v odvolaní podľa § 212 ods. 1 O. s. p. Toto ustanovenie vyjadruje uplatnenie dispozičnej zásady v občianskosúdnom konaní.

Viazanosť odvolacieho súdu rozsahom návrhu uplatneného odvolateľom v odvolaní však neplatí v prípadoch, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 212 ods. 2 písm. a) až d) O. s. p. V danom prípade o žiaden z vymenovaných prípadov nejde.

V rámci preskúmania veci samej z hmotnoprávneho hľadiska odvolací súd súčasne preskúmava aj postup súdu z hľadiska procesnoprávnych predpisov, a to bez ohľadu na to, či boli alebo neboli uplatnené v odvolaní. Na vady konania odvolací súd však prihliada len vtedy, ak tieto procesno - právne vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O. s. p.).

Je tiež potrebné prisvedčiť žalobcovi, že odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia neuviedol, či súd prvého stupňa pochybil, keď vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 232 ods. 2 O. s. p. pre konanie o obnove platia primerane ustanovenia o konaní v prvom stupni.

Po podaní návrhu na obnovu súd, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni, rozhoduje aj o povolení obnovy konania. Ak návrhu na povolenie obnovy konania vyhovie a rozhodne o povolení obnovy a toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť, vec prejedná znova bez ďalšieho za prítomnosti účastníkov.

Ak súd zamietá návrh na obnovu konania preto, že nie je prípustný, alebo preto, že ho podal niekto, kto naň nebol oprávnený, alebo preto, že je zrejme oneskorený, nemusí nariaďovať pojednávanie (§ 234 ods. 2 O. s. p.).

Súd prvého stupňa v prvom rade zisťoval, či návrh na obnovu je podaný z dôvodov uvedených v ustanovení § 228 ods. 1 O. s. p., teda či je návrh prípustný. Zistil, že návrh na obnovu konania prípustný nie je. Dôkazy - písomnosti, ktoré navrhovateľ označil ako právne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci a ktoré podľa neho objektívne existovali, boli podľa záznamu do spisu aj založené, napriek tomu sa v spise už nenachádzajú, pretože tieto dôkazy po ukončení sporu boli účastníkovi vrátené. Je však zrejme, že s týmito dôkazmi sa súd v pôvodnom konaní zaoberal a aj sa s nimi vypořádaval. Právny názor súdu prvého stupňa si osvojil aj odvolací súd v napadnutom rozhodnutí. Odvolací súd vecne správne uviedol, že žalobcom namietaná vada konania nemala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O. s. p.).

Z uvedeného vyplýva, že námietka vznesená žalovaným o procesnej vade súdu prvého stupňa je nedôvodná. Súd prvého stupňa v zmysle § 234 ods. 2 O. s. p. nebol povinný nariaďovať pojednávanie, keď návrh na obnovu konania ako neprípustný zamietol. “

Z citovaného vyplýva, že najvyšší súd v napadnutom uznesení riadne odôvodnil, na základe čoho odmietol dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 15 Cob 85/2005 z 12. augusta 2005, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na obnovu konania o zaplatenie 52 989,50 Sk vedeného na tomto súde pod sp. zn. 28 Cb 180/98. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľný výklad a použitie § 228 a § 237 písm. f) OSP vo vzťahu k uplatnenému dôvodu obnovy konania a podanému dovolaniu. Z citovaného tiež vyplýva, že dovolací súd nezistil prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, lebo k znemožneniu realizácie procesných práv sťažovateľa súdom prvého stupňa ani odvolacím súdom nedošlo. Preto dovolanie podľa § 218 ods. 1 písm. c) OSP v spojení s § 243b ods. 4 OSP ako neprípustné odmietol.

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nie je možné usudzovať, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu má také

nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o jeho arbitrárnosti alebo o zjavnej neodôvodnenosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľa. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu netrpí vnútornými rozpormi a pri prijímaní skutkových a právnych záverov nedošlo k žiadnym zjavným omylom alebo k uvedeniu skutočností, ktoré by boli v zrejmom rozpore s podstatou súdnej ochrany požadovanej v konaní o obnovu konania. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ svoju sťažnosť v podstate opiera o rovnaké argumenty, aké uviedol v návrhu na obnovu konania a v dovolaní proti uzneseniu krajského súdu.

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu je na preskúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť a toho, či sú splnené iné zákonom ustanovené náležitosti, zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu - inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex (napr. I. ÚS 94/05).

Sťažovateľ bol žalobcom v spore, ktorého sa týkal jeho návrh na obnovu konania, všeobecné súdy v jeho veci na základe jeho návrhov konali a rozhodli, svoje rozhodnutia náležite odôvodnili na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inšinciou v systéme všeobecného súdnictva. Preto nemôže nahrádzať postupy a rozhodnutia všeobecných súdov spôsobom, akým to požaduje sťažovateľ, a tak preberať na seba ústavnú zodpovednosť všeobecných súdov za ochranu zákonnosti, ak sa táto ochrana poskytla bez porušenia ústavnoprocených princípov ustanovených v čl. 46 až 50 ústavy, ktorých ustálený výklad vyplýva zo stabilnej judikatúry ústavného súdu.

Na základe toho ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na to sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2007